

Issue X (2024)

N. HOLMES, *The Roman Revoluton. Crisis and Christianity in Ancient Rome*, Book One, 267 sayfa, ISBN: 9781739786502. *The Fall of the Roman Empire. End of Superpower*, Book Two, 297 sayfa, United Kingdom 2022. Puttenham Press. ISBN: 9781739786526

Hüseyin KÖKER

 0000-0003-0784-505X

The entire contents of this journal, *Libri: Journal of Epigraphy, Translation and Review* is open to users and it is an 'open access' journal. Users are able to read the full texts, to download, to copy, print and distribute without obtaining the permission of the editor and author(s). However, all references to the articles published in the e-journal *Libri* are to indicate through reference the source of the citation from this journal.

Libri, is a peer-reviewed journal and the articles which have had their peer reviewing process completed will be published on the web-site (journal.phaselis.org) in the year of the journal's issue (e.g. Issue X: January-December 2024). At the end of December 2024 the year's issue is completed.

Responsibility for the articles published in this journal remains with the authors.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

Citation Köker H. 2024, *The Roman Revoluton. Crisis and Christianity in Ancient Rome*. & *The Fall of the Roman Empire. End of Superpower*. Yazar: Holmes N. *Libri* X, 13-16. DOI: 10.5281/zenodo.10696825

Received Date: 12.02.2024 | Acceptance Date: 22.02.2024

Online Publication Date: 24.02.2024

Article Type: Book Review

Editing: Phaselis Research Project
www.libridergi.org

N. HOLMES, *The Roman Revolution. Crisis and Christianity in Ancient Rome*, Book One, 267 sayfa, ISBN: 9781739786502. *The Fall of the Roman Empire. End of Superpower*, Book Two, 297 sayfa, United Kingdom 2022. Puttenham Press. ISBN: 9781739786526

Hüseyin KÖKER *

İngiliz tarihçi, yazar ve radyo programcısı Nick Holmes'un ilgi alanı ve çalışmaları Roma, Bizans ve Haçlı tarihi üzerine yoğunlaşmaktadır. *The Byzantine World War* (2019) adlı eseri Amazon'un en çok satan kitapları arasında olmakla birlikte, radyo programları da geniş ilgi bulmaktadır. Holmes, "*The Roman Revolution*" ana başlığını taşıyan eserini dört kitap halinde planlamıştır ve bunlardan ilk etapta ilk iki kitap yayımlanmıştır. Kendi sözleriyle bu dört eserden ilki MS III. yüzyıl krizi nedeniyle yıkılmaya yüz tutan imparatorluğun Diocletianus ve Constantinus tarafından nasıl ayağa kaldırıldığını, ikincisi MS V. yüzyılda Batı Roma İmparatorluğu'nu, üçüncüsü imparator Iustinianus Dönemi'nde Batı Roma İmparatorluğu'nun canlanması ve yeniden keşfini ve dördüncüsü de İslam'ın yükselişi ile Doğu Roma topraklarının büyük kısmının kaybedilişini konu almaktadır.

Roma tarih yazımının önemli tartışma konularından birisi olan imparatorluğun çöküşünü konu edinen eser, akademik okurun dışında konuyu her kesimden onuyucunun kolayca anlayabileceği bir sadelikte ele alıyor. Bunu da Roma tarihinin ilgili safhalarındaki hayati öneme sahip noktalara vurgu yaparak ve fakat ayrıntıda kaybolmadan, kolay anlaşılır ve akıcı bir dil kullanarak yapıyor. Bu yönüyle kitabın, akademik açıdan belki yüzeysel olduğu düşünülebilir, ancak özellikle Eskiçağ Tarihi öğrencileri için keyifle okunacak bir başlangıç/rehber kitap olarak değerlendirilebilir. Bu iki ciltlik seri aynı zamanda podcast olarak da yayınlanmaktadır.

Birinci kitap; Introduction, Part I: Republic (1. City State, 2. Italian Champion, 3. Republic, 4. The Legion, 5. What If?, 6. A Victim of its own Success, 7. Hail Caesar), Part II: Empire (8. Civil War, 9. Augustus, 10. Augustus' Legions, 11. Greeks Bearing Gifts, 12. *Pax Romana*, 13. The Secret of the Empire), Part III. Decline (14. The Kingdom of Iron and Rust, 15. The Antonine Plague, 16. Empire for Sale, 17. Enrich the Soldiers), Part IV: Crisis (18. Germans, 19. Goths, 20. Persians, 21. The Plague of Cyprian, 22. Climate Change, 23. Palmyra, 24. The Gallic Empire), Part V: Revolution (25. A New Type of Emperor, 26. A New Army, 27. A New Cavalry, 28. Men of Steel, 29. The Battle for the East, 30. The Defeat

* Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Doğu Yerleşkesi, Isparta. huseyinkoker@gmail.com | 0000-0003-0784-505X

of Palmyra, 31. The World Restored, 32. Diocletian's New Empire, 33. New Taxes, 34. The Tetrarchy, 35. The Inflationary Crisis, 36. The Great Persecution, 37. The Rise of Christianity, 38. Constantine's Conversion, 39. Constantine's Church, 40. Constantine's City, 41. The Booming Fourth Century) ve Conclusion bölümleri ile Findout More About the Fall of the Roman Empire, A Note on the Title, Acknowledgements, Roman Emperors, Chronology of the Later Roman Empire, Further Reading, Notes ve Index başlıklarını taşıyan eklerden oluşuyor. Kitapta ayrıca on adet harita, bir kronolojik tablo ve 15 adet fotoğraf da yer alıyor.

İkinci kitap; Introduction, Part I: Between Two Worlds (1. From City State to Superpower, 2. The Crisis of the Third Century, 3. Rome Reinvented, 4. The Sons of Constantine, 5. The Return of the Persians, 6. Rebellion in the West), Part II: The Empire of Julian the Apostate (7. Julian in Gaul, 8. The Battle of Strasbourg, 9. Civil War, 10. The Philosopher Emperor, 11. War With Persia, 12. The Spear of Destiny), Part III: The Road to Disaster (13. The Huns, 14. Climate Change and Rome, 15. Bursting a Blood Vessel, 16. War With the Goths, 17. The Battle of Adrianople, 18. Making Matters Even Worse, 19. Theodosius the Not So Great), Part IV: The Fall of the West (20. The Roman Empire Divided, 21. Drifting to Disaster, 22. Alaric's First Invasion of Italy, 23. Stilicho's Finest Hour, 24. All Gaul a Funeral Pyre, 25. Stilicho's Fall, 26. Alaric Triumphant, 27. The Death of the Roman Army, 28. The Sack of Rome, 29. The Survival of the East, 30. The End of the Civilisation?) ve Conclusion Was Climate Change Rome's Real Killer? Bölümleri ile Findout More About the Fall of the Roman Empire, The Roman Revolution, Acknowledgements, imparator kronolojisinin verildiği Roman Emperors (Augustus to Theodosius II), Chronology of the Later Roman Empire, Further Reading, Notes, Index ve About the Author başlıklarını taşıyan eklerden oluşuyor.

Birinci kitabın Introduction bölümünde yazar, Milvianus Köprüsü Savaşı ile birlikte imparator Constantinus'un Hristiyanlık dinini seçmesi ve bu dinin Roma'nın resmi dini haline gelmesiyle hem Roma hem de dünya tarihi açısından yeni bir dönemin başladığına vurgu yaparak MS III. yüzyıl krizi ve bu olayı bir düşüş veya yıkımdan ziyade Roma Devrimi olarak adlandırıyor.

Birinci bölüm, Roma'nın kuruluşundan itibaren gelişimini sırasıyla İtalya, Batı ve Doğu Akdeniz'i egemenliği altına almasını, yani dönemin süper gücü haline gelmesini ve nihayetinde Cumhuriyet rejiminin sonunu hazırlayan sebepleri sosyal, kültürel, politik ve askeri açılardan genel hatlarıyla ele alırken; İkinci bölüm, Caesar'ın katledilmesi sonrası ortaya çıkan kaos ortamı, Philippi Savaşı, II. Triumvirlik ve Actium Savaşı'nın ardından Octavianus/Augustus'un sözde Cumhuriyet rejimi görüntüsü altında *principatus*'u (daha çok imparatorluk olarak adlandırılıyor) inşasını politik, askeri ve sosyal-kültürel yönleriyle ele alırken onun ardından tahta geçen imparatorlar bağlamında *Pax Romana* (MÖ 27-MS 180) dönemini konu ediniyor.

Üçüncü ve dördüncü bölümler, imparatorluğun çöküşünün nedenlerinin Germen kabilelerinin Roma topraklarını işgali, Antoninus'lar Dönemi'ndeki salgın ve Commodus'un iktidarı ile başladığına vurgu yaparak, Roma ordusunun politik olarak artan önemine, dola-

yısıyla artan giderlerine ve Roma ekonomisinin zayıflamasına yol açan nedenler (üçüncü bölüm) ile Roma İmparatorluğu'nun çöküşüne sebebiyet veren ve tümü MS III. yüzyılda meydana gelen olaylar (dördüncü bölüm) üzerinde durarak bir yandan Germen kabileleri ve Goth akınları, Sasani İmparatorluğu ile yapılan savaşlar, imparatorluğun batısında ve doğusunda Gallia İmparatorluğu ve Palmyra Krallığı'nın kurulmasıyla önemli ölçüdeki toprak kaybının yaşanması ve diğer yandan da Karthacalı Cyprianus'un adıyla anılan ve büyük sayılarda Romalının ölümüne neden olan salgın ile iklimde meydana gelen değişikliğin imparatorluğun çöküşüne etki eden diğer önemli unsurlar olduğuna dikkat çekiyor. Beşinci bölüm ise Roma tarihinde devrim niteliğinde bir dönüm noktası ve ordudaki değişimin de bunun başlangıcı olduğu vurgusuyla Claudius Gothicus, Aurelianus, Diocletianus ve Constantinus dönemi askeri, politik ve ekonomik olaylarını konu ediniyor.

Sonuç bölümü ise çok kısa bir şekilde, MS III. yüzyıl krizinin yol açtığı çöküşün aynı zamanda devrim niteliğindeki yeniliklere de zemin hazırladığını ve imparatorluğun Diocletianus ve Constantinus tarafından bu bağlamda yeniden ayağa kaldırıldığına vurgu yapıyor.

İkinci kitabın Introduction bölümünde yazar, 9 Ağustos 378 yılında vuku bulan Hadrianopolis Savaşı'nda Roma lejyonlarının savaşı kaybetmeye başladığı en kritik anı resmederek sözlerine başlıyor ve sonrasında kitapta Roma'nın çöküşüne etki eden etmenleri ele alacağını ancak bunların içinde son yıllarda dillendirilen iklim değişikliğine de ayrı bir yer vereceğini belirtiyor.

Birinci bölüm, Roma'nın kuruluşundan Akdeniz'e egemen olması, İç Savaş ve nihayetinde Octavianus/Augustus'un imparatorluğu tesisi ile Cumhuriyet ve İmparatorluk idaresi ile Romalı kavramını özetleyerek başlıyor. Ardından; MS III. yüzyıl krizinden bahisle, Roma'nın Germenler ve Parthlar ile savaşlarının bundaki etkileri ve Aurelianus, Diocletianus ve Constantinus'un imparatorluğu zor durumdan kurtararak nasıl politik ve sosyal ekonomik olarak dönüştürdükleri, Constantinus'un ölümünün ardından oğulları ve yeğenleri arasındaki iç savaş ve II. Constantius'un imparatorluğu ile MS IV. yüzyıl Roma Part ilişkilerini konu ediniyor.

İkinci bölüm, Iulianus'un (Iulianus Apostate olarak da bilinir) hayatı, egemenlik yıllarındaki askeri, politik ve sosyal olaylar ile kendisi ve imparator Constantius'u bir iç savaşın eşğine getiren sürtüşme ve nihayetinde imparatorun ölümünün ardından Iulianus'un tahta geçişi, yönetimi ve başarısız Pers seferi ile ölümünü ele alıyor.

Üçüncü bölüm, imparatorluğun çöküşünü hazırlayan sebepler üzerinde duruyor. Son yıllarda ortaya atılan bir teori olan iklim değişikliğinin Hunların batıya göçünün sebebi olduğu (araştırmalarla tespit edilen tarihteki iklim değişiklikleri ve bunların etkilerine de değinerek), Iulianus'tan sonra tahta çıkan imparatorlar Iovianus, Valentinianus ve Valens'in yönetimleri, Goth istilası ve Hadrianopolis Savaşı ve sonrasındaki durum ile Theodosius Dönemi konu ediliyor. Ayrıca, Roma topraklarındaki Goth varlığı ve Kilise'nin imparator ve devlet otoritesini aşan gücünün Roma'nın yıkılışında önemli etkilerinin olduğunu vurguluyor.

Dördüncü bölüm, Theodosius döneminin imparatorluğun batısının sonunun başlangıcı olduğu vurgulanarak, Honorius ve Arcadius dönemleri, Hunların imparatorluğun doğusunu

ve İtalya ile imparatorluğun batısının da Gothlar ve Germanler tarafından işgali ile Roma'nın Alaric önderliğinde bileşen Gothlar tarafından yağmalası ile imparatorluğun batısının çöküşü ele alınıyor. Bunlara ek olarak da Roma ordusunun nasıl güçten düştüğü, imparatorluğun doğusundaki durum, özet halinde çöküşün hayatın her noktasına nasıl yansıdığı ve şimdiye kadar yapılan çalışmalarda ortaya koyulan çöküşün sebeplerine değinilerek, son yıllarda yapılan paleoklimatoloji araştırmalarının ortaya koyduğu Asya steplerinde MS IV. yüzyılda meydana gelen çok büyük boyuttaki kuraklık sebebiyle Hunların batıya hareketi ve akabinde domino etkisiyle German kabilelerin Roma topraklarını istilası ile iç ve dış nedenlerle Roma ordusunun gücünü kaybetmesinin çöküşün esas sebepleri olduğu vurgulanıyor.

Son olarak da; "Find Out More About the Fall of the Roman Empire" başlığı altında Roma'nın yıkılışına ilişkin kimi araştırmacıların görüşlerinden örneklerle Roma İmparatorluğu'nun günümüze kadar olan etkilerinden bahisle, Roman Revolution serisinin üçüncü ve dördüncü ciletlerinin konuları ile bu seriye ilişkin podcast ve web sitesi hakkında bilgiler veriliyor.